

Bil. 12

Rabu

3 April 2019



MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

Parliamentary Debates

KAMAR KHAS

Special Chamber

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGAL KEDUA
MESYUARAT PERTAMA**

KANDUNGAN

UCAPAN DI BAWAH USUL BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN [P.M.17]:

- **Lokasi Stabar Quarry (Kuching) Yang Terlalu Dekat
Kepada Kawasan Perumahan**
- YB. Dr. Kelvin Yii Lee Wuen (*Bandar Kuching*) [Halaman 1]
- **Krisis Air di Tawau, Sabah**
- YB. Tuan Chan Foong Hin (*Kota Kinabalu*) [Halaman 3]

**MALAYSIA
KAMAR KHAS
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KEDUA
MESYUARAT PERTAMA**

Rabu, 3 April 2019

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

*[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohd Rashid Hasnon)
mempengerusikan Mesyuarat]*

**UCAPAN DI BAWAH USUL
BERKENAAN PERKARA TADBIR KERAJAAN (P.M. 17)**

**Lokasi Stabar Quarry (Kuching) Yang Terlalu Dekat
Kepada Kawasan Perumahan**

2.34 ptg.

Dr. Kelvin Yii Lee Wuen [Bandar Kuching]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, di Kuching adanya sebuah kuari 'Stabar Quarry' yang dimiliki oleh CMS Quarries Sendirian Berhad yang beroperasi berdekatan dengan kawasan perumahan Batu 7 termasuk Taman Mei Lee, Taman Wai Leong, Taman Sentosa dan Sentosa Height. Mengikut anggaran yang ada, jarak antara kuari tersebut dengan Taman Mei Lee Cuma 250 meter.

Malah, ada kes yang berlaku pada 5 Disember 2008 di mana batu besar telah terbang ke kawasan perumahan disebabkan aktiviti '*blasting*' yang menyebabkan kerosakan di 2 buah rumah di kawasan perumahan tersebut. Gegaran juga dapat dirasai untuk semua yang tinggal di kawasan berdekatan sampai beberapa kilometer. Orang yang tinggal di kawasan tersebut terutamanya kanak-kanak dan orang tua amatlah bimbang tentang keselamatan mereka.

'*Blast*' dari kuari tersebut juga semakin dekat kepada kawasan perumahan dan gegaran yang berlaku mungkin menjejaskan struktur dan integriti tanah terutamanya asas atau '*foundation*' rumah yang sedia ada. Ini juga meningkatkan risiko tanah runtuh disebabkan "*heavy loading*" di sekitar Sungai Stakan dan juga merosakkan dengan izin, "*rock strata structure*" berhampiran lembah tersebut.

Mengikut spesifikasi kementerian, jarak "*buffer safe zone*" antara kuari dan kawasan perumahan sepatutnya lebih daripada 600 meter. Pada tahun 2017, ada insiden tanah runtuh

di kawasan perumahan Tanjung Bungah di Pulau Pinang disebabkan kuari yang berdekatan. Dalam kes tersebut, jarak antara kuari tersebut dengan kawasan perumahan tersebut adalah 750 meter.

Oleh itu, saya meminta agar pihak kementerian dapat membuat pemeriksaan di kawasan tersebut dan juga untuk memastikan integriti tanah dan struktur rumah di kawasan perumahan tersebut tidak terjejas disebabkan kerja-kerja kuari tersebut dan juga mengambil langkah-langkah yang perlu jika spesifikasi dan peraturan kementerian untuk kuari tersebut yang boleh mengancam keselamatan penduduk tidak dipatuhi.

Saya berharap pihak kementerian akan memandang serius perkara ini dan mengambil langkah yang perlu sebelum apa-apa kemalangan yang tidak diingini berlaku. Sekian, terima kasih.

2.36 ptg.

Timbalan Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli [Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji]:

Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Bandar Kuching. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Mengikut Perlembagaan Persekutuan, Perkara 74(2), adanya pengasingan kuasa Persekutuan dan kerajaan negeri. Lesen kuari di Sarawak dikeluarkan oleh Jabatan Tanah dan Survei Sarawak (JTS) di bawah Sarawak Land Code (Chap. 81). Syarat-syarat tentang operasi pengkuarian adalah dinyatakan dalam lesen kuari tersebut mengikut negeri.

Kerajaan Persekutuan melalui Kementerian Air, Tanah dan Sumber Asli (KATS) bertanggungjawab memberikan khidmat nasihat dan kepakaran mengikut Peraturan-peraturan Kuari sedia ada yg diamalkan di kebanyakan negeri di Semenanjung Malaysia. Kerajaan negeri melalui pihak berkuasa tempatan disarankan mewujudkan prosedur operasi standard yakni SOP sebelum sesuatu pembangunan di kawasan sensitif seperti di kawasan industri berat, kuari dan lombong dilaksanakan dengan mewujudkan zon penampang. Dalam kes ini, *Stabar Quarry* dari sejarahnya telah wujud terlebih dahulu sejak tahun 1950-an lagi dan beroperasi secara berterusan sehingga kini. Didapati kewujudan kawasan perumahan adalah kemudian daripada kewujudan kuari.

Untuk makluman pihak Yang Berhormat, kejadian yang terakhir berlaku pada tahun 2008 iaitu batu terbang adalah disebabkan oleh pihak kuari melaksanakan peletupan dengan reka bentuk, 94 lubang letupan, kedalaman 62 kaki lima baris lubang letupan dan jumlah penggunaan bahan letupan sebanyak 13.22 tan.

Penambahbaikan selepas kejadian tersebut adalah dengan membuat kawalan

peletupan iaitu mengehendkan bilangan lubang letupan daripada 15 hingga 45 lubang ke dalam 40 kaki, dua ataupun tiga baris dan jumlah bahan letupan yang digunakan hanyalah satu hingga dua tan sahaja. Pemantauan dengan kerjasama antara agensi Kerajaan Persekutuan dan negeri sentiasa dilaksanakan dan tiada lagi aduan diterima.

Pihak KATS akan menulis surat rasmi kepada Kerajaan Negeri Sarawak untuk meminta pihak kementerian negeri, Kementerian Pembangunan Bandar dan Sumber Asli Sarawak untuk membuat pemeriksaan di kawasan tersebut untuk memastikan semua kriteria keselamatan telah dipatuhi termasuk penyiasatan bagi memastikan integriti tanah dan struktur rumah di kawasan perumahan tersebut tidak terjejas disebabkan oleh operasi kuari tersebut.

Sekiranya hasil siasatan tersebut menunjukkan bahawa mana-mana kriteria keselamatan tidak dipatuhi, sehingga menjejaskan keselamatan pendudukan di kawasan tersebut, KATS akan membuat cadangan supaya pihak Kementerian Pembangunan Bandar dan Sumber Asli Sarawak mengambil tindakan pemberhentian operasi yakni *stop of order* dan memberi jalan ke arah kebaikan bersama. Terima kasih.

■1440

Krisis Air di Tawau, Sabah

2.20 ptg.

Tuan Chan Foong Hin [Kota Kinabalu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua atas memberi peluang berucap dalam Kamar Khas ini. Tuan Yang di-Pertua, di sini saya ingin menarik perhatian Dewan yang mulia ini tentang krisis air yang tidak lama akan berlaku di Tawau, Sabah. Pada dua hari yang lalu, saya menerima rayuan dari rakyat dari bahagian Tawau untuk membawa isu yang sangat penting ini ke Parlimen dengan tujuan untuk mendapat pertolongan daripada Kerajaan Persekutuan bagi menyelesaikan masalah pembekalan air yang kekurangan ini.

Mengikut laporan yang diberikan oleh pihak Jabatan Air, paras air di Sungai Tawau sekarang adalah berada dalam tahap kritikal, kononnya pembetulan air sungai hanya mencapai 0.67 meter sahaja. Perkara ini amatlah mengejutkan dan mengerikan saya oleh kerana pembekalan air di Tawau bergantung banyak kepada air dari Sungai Tawau. Di samping itu, saya juga ingin membangkitkan isu pembinaan empangan pelbagai guna “Cinta Mata Dam” di Jalan Gudang Empat di Tawau. Empangan tersebut yang dianggar berharga RM450 juta tertakluk dalam skim bekalan air Tawau fasa 3 dan didakwa mampu menyimpan 30,000 juta liter air mentah selepas disiapkan.

Projek ini sebenarnya telah diluluskan pada zaman kerajaan dahulu pada tahun 2017. Kerja pembinaan telah bermula pada Januari 2018 dan dijadualkan untuk siap pada tahun 2021. Akan tetapi malangnya projek tersebut pun dihentikan ekoran penukaran pentadbiran yang baru di peringkat persekutuan dan Sabah. Sekiranya empangan tersebut dibina, maka ianya boleh, antara lain, memberikan keseimbangan dan kesinambungan bekalan air kepada Cinta Mata *Water Treatment Plant* (LRA) dan LRA Utara yang terjejas oleh Sungai Tawau yang sentiasa menghadapi masalah kualiti air dan kuantiti air, sekali gus menjejaskan bekalan air kepada penduduk Tawau.

Selain itu, empangan yang akan dibina berhampiran Taman Bukit Tawau itu juga dapat merangsang aktiviti ekonomi seperti ekopelancongan di Daerah Tawau. Tambahan pula, projek ini juga boleh mengurangkan banjir di perbandaran Tawau dan kampung berdekatan. Saya difahamkan projek tersebut yang dilaksanakan oleh Jabatan Air Sabah dibiayai oleh pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan.

Sehubungan dengan itu, saya ingin bertanya status dana pinjaman yang telah pun diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan bagi projek berkenaan? Adakah pembinaan empangan Cinta Mata akan diteruskan dan sekiranya tidak, bagaimanakah dana yang diluluskan akan diguna pakai bagi menyelesaikan masalah air di Tawau? Saya merayu agar kerajaan boleh campur tangan dalam perkara ini dan mencari satu *quick fix solution* bagi menyelesaikan krisis air yang sungguh tidak dialu-alukan dalam musim kemarau. Saya berharap Kerajaan Persekutuan bagi membantu dalam mengelakkan bekalan air di Tawau daripada terputus. Itu sahaja ucapan saya. Terima kasih.

2.44 ptg.

Timbalan Menteri Air, Tanah dan Sumber Asli [Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih sahabat saya daripada Yang Berhormat Kota Kinabalu. Untuk makluman, Kerajaan Persekutuan telah meluluskan satu projek di bawah *Rolling Plan 1* hingga *Rolling Plan 3* (RP1-RP3) Rancangan Malaysia Kesepuluh iaitu Skim Bekalan Air Tawau Fasa III: Reka bentuk dan Pembinaan Empangan Air di bawah pembiayaan Pinjaman Mudah Persekutuan. Projek ini diperlukan bagi penyelesaian jangka masa panjang bagi mengatasi masalah kuantiti dan kualiti sumber air mentah di Sungai Tawau dengan pembinaan sebuah empangan air yang boleh menampung keperluan air mentah sehingga tahun 2030. Empangan ini juga berfungsi sebagai tebatan banjir bagi menyelesaikan masalah banjir di Bandar Tawau.

Pelaksanaan projek ini sepenuhnya dikendalikan oleh Kerajaan Negeri Sabah melalui Jabatan Air Negeri Sabah (JANS). Projek ini telah dimulakan pembinaan pada 26 Disember 2017 dan dijangka siap pada Disember 2020. Walau bagaimanapun, kemajuan fizikal ini adalah tidak memuaskan. Sehingga 26 Julai 2018, projek ini telah lewat jadual sebanyak - 4.55 peratus, di mana kemajuan sebenarnya hanya 0.15 peratus berbanding jadual 4.70 peratus. Atas faktor ini, pegawai penguasa projek iaitu JANS telah mengeluarkan Surat Penamatan Kontrak kepada pihak kontraktor di bawah Klausula 52.

Oleh yang demikian, satu mesyuarat penyelarasan semula projek di antara pihak kerajaan negeri dan kontraktor telah diadakan pada 27 Mac 2019 dan kerajaan negeri telah membuat keputusan untuk menyambung semula pembinaan ini kepada kontraktor sedia ada. Projek ini dijangka akan bermula dalam masa terdekat dan dijangka siap pada tahun 2023. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Kamar Khas hari ini ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang, hari Khamis, 4 April 2019.

[Kamar Khas ditangguhkan pada pukul 2.46 petang]